

Um at fáa brekað barn

„Í langa tíð var tað soleiðis, at hvørja ferð eg var einsamøll við henni, ella tá eg t.d. skuldi skifta á henni, var tað sum alt skramblaði saman, eg bara græt og græt“

Leygardagur 3. desember 1983

kunnu hjálpa hesum foreldrum.

Ein tyðandi partur av ritgerðini viðger evnið, nær foreldur skulu fáa at vita, at barn teirra hevur eitt sálarligt brek, og hava tær í hesum sambandi havt samrøður við starvsfólk á føðideild her hjá okkum. Síðani visa tær á kanningar, ið eru gjørdar aðrastaðni um hetta evnið.

Eitt sindur um sjálva kanningina

Sum grundarlag undir ritgerðini hava rithøvundarnir havt samrøður við 6 foreldur øll búsitandi í Føroyum, ið hava fingið eitt barn við Downs syndrom. Samrøðurnar vórðu gjørdar í mars 1983. Børnini vóru tá millum 3 og 11 ár.

Á talvu 1 siggja vit, hvussu gomul foreldrini vóru, tá samrøðurnar vórðu gjørdar, og talvu 2 siggja vit aldurin hjá mammuni tá børnini vórðu fødd.

Talva 1:

aldur foreldranna	-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-56	tal av foreldrum
tal av foreldrum	2	1	2	3	1	0	2	11

Talva 1 visir aldurin hjá foreldrunum. Tvey tey yngstu vóru sostatt ikki fylt 25 og tey elstu yvir 50

Talva 2:

aldur hjá mammuni	-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	mammur ialt
tal av mammum	0	3	0	1	1	1	6

Á hesi talvu siggja vit, at 3 mammur (50%) vóru fyrst í 20'unum, 2 í 30'unum og bert ein í 40'unum

hon ikki torfer at skilja — eitt sindur ov teoretisk í støðum fyrri okkum, ið ikki dagliga fáast við sálarfrøði, men hetta ávirkar tó ikki heildarfatanina. Eg

haldi, at hon er ógvuliga gevandi og upplýsandi, og greiðir frá einum evni, ið er litið viðgjørt her hjá okkum. Til teirra ið hava hug at

lesa ritgerðina er at siga, at hon er til láns á Føroya Landsbókasavni.

Bergljót D. Hentze

Anna Hentze og Sigrun Samuelsen: At blive forældre til et barn med Downs syndrom. Afsløsningsopgave i klinisk og pædagogisk psykologi. Københavns Universitet, 1983. 123 sider.

Tær báðar Anna og Sigrun hava í samband við at tær lesa sálarfrøði, gjørt eina kanning av, hvussu tað er at fáa eitt brekað barn í Føroyum í dag. Tær hava viðgjørt sjúkuna ella brekið Downs syndrom. Børn ið verða fødd við hesi sjúkuni kalla vit vanliga «mongolar». Tey hava ein kromosomfeil og fáa harvið ymisk brek.

Tey eru evnaveik, hava «skeiv» eygu, flatan nakka, breiðar hendur og fótur, fyrri bert at nevna nokur brek teirra. Her í Føroyum verður eitt barn í miðal føtt um árið við hesi sjúku.

Orsøkin til at rithøvundarnir hava valt at viðgera hesa sjúkuna, er m.a. tann, at nógv tann stersti parturin av børnum ið verða fødd við sálarligum breki hava Downs syndrom, og at hetta er ein sjúka sum í allarfestu ferum verður funnin beint eftir føðingina.

Tað sum Anna og Sigrun hava lagt dent á í hesi ritgerðini er út frá nøkrum teoretiskum tilfari viðvíkjandi sálarligum kreppum at lýsa støðuna hjá føroyskum foreldrum ið fáa eitt brekað barn.

M.e. hvussu hetta ávirkar tey sálarliga og broytir gerandisdag teirra. Tær skriva nógv um tær kreppur, ið hesi foreldur koma í, og hava nógv góð ráð og hugskot til teirra ið dagliga hava samband við hesi foreldur, eitt nú sjúkrasystarar, sálarlægar, læknar og onnur, um hvussu tey best

Eftir at hava havt samrøður við hesi 6 foreldrini komu Anna og Sigrun ikki til ta niðurstøðu, at tær kundi prógva nakað, tvs. at soleiðis er tað at fáa eitt barn við Downs syndrom. Harafturimóti halda tær, at hesar samrøður samanbornar við kanningar gjørdar aðrastaðni, kunnu geva eina realistiska mynd av, hvussu tað er at fáa eitt brekað barn í Føroyum í dag, og finga eina lýsing av, hvør hjálp verður veitt slíkum foreldrum.

Anna og Sigrun siga í fororðinum, at endamálið við hesi ritgerðini er at lýsa støðuna hjá foreldrum at brekaðum børnum, og at bota um korini hjá teimum sum í framtíðini fáa børn ið eru evnaveik.

Min niðurstøða, eftir at hava lisið ritgerðina er tann, at hon kann nýtast til hetta. Hóast hon er gjørd sum ein uppgáva á universitetsstigi, so er

Heldur tú ikki

sosialin

Undirritaði tekur seg sum haldara av Sosialinum

Navn: _____

Bústaður: _____

Kannað posthúsinum

Opstað
(SOSIALURIN
vinder
postgjaldd)

19

sosialurin

Postbox 76
3800 Tórshavn